

Verkkoliite

Tehtävänanto¹

Mitä dokumenttien perusteella voi päätellä kylmän sodan aloittajasta? Perustele kantasi ja viittaa dokumentteihin, joihin tukeudut. Kirjoita pohtiva esseevastaus (n. 250–500 sanaa), jossa on selkeä kappalejako sekä aloitus- ja lopetuskappaleet. Muista määrittellä ja ajoittaa keskeiset käsitteet.

Dokumentti 1. Winston S. Churchill (Ison-Britannian pääministeri 1940–1945): ”Rautaesirippu-puhe”, 5. maaliskuuta 1946. (<http://legacy.fordham.edu/halsall/mod/churchill-iron.as>).

Varjo on langennut näyttämölle, joka vielä hetki sitten oli Liittoutuneiden voiton valaisema. Kukaan ei tiedä mitä Neuvosto-Venäjä ja sen Kommunistinen internationaali aikovat tehdä lähitulevaisuudessa ja missä ovat rajat, jos niitä edes on, niiden ekspansiolle ja käännytystyölle. (– –)

Stettinistä Itämeren rannalta Välimerelle Triesteen on laskeutunut rautaesirippu mantereeseen poikki. Tuon linjan takana ovat vanhojen Keski- ja Itä-Euroopan maiden pääkaupungit. Varsova, Berliini, Praha, Wien, Budapest, Belgrad, Bukarest ja Sofia, kaikki nämä kuuluisat kaupungit asukkaineen ovat nyt niin sanoakseni Neuvostoliiton etupiirissä, eivätkä ainoastaan eri tavoin ilmenevän Neuvostoliiton vaikutuksen vaan paljolti myös Moskovan yhä tiukkenevan valvonnan alaisena.

Vain Ateena – kuolemattoman maineen omaava Kreikka – on vapaa päättämään tulevaisuudestaan vaaleissa brittiläisten, amerikkalaisten ja ranskalaisten valvonnassa. Venäjän hallitsema Puolan hallitus on houkuteltu tekemään huomattavia ja laittomia toimia Saksan suuntaan, ja parhaillaan tapahtuvat miljoonien saksalaisten joukkokarkoitukset kärsimyksineen ovat ennennäkemättömiä. Kommunistiset puolueet, jotka kaikissa näissä itäisen Euroopan valtioissa olivat hyvin pieniä, on kaikkialla nostettu etuoikeutettuun valta-asemaan, joka ei vastaa niiden kannatusta, tavoitteena totalitarismi. Kaikissa tapauksissa on päädytty poliisihallituksiin, eikä Tšekkoslovakiaa lukuun ottamatta todellista demokratiaa ole missään.

1. Tehtävänanto ja historialliset dokumentit ovat siinä muodossa kuin opiskelijat ovat ne kurssikokeessa saaneet.

Dokumentti 2. Tämä EH Shepardin pilapiirros julkaistiin 18.6.1947 brittiläisessä *Punch*-lehdessä. Kuvassa Truman ja Stalin ovat taksikuskeja, jotka hankkivat asiakkaita. Asiakkaat on nimikoitu ”Turkki”, ”Unkari”, ”Bulgaria” ja ”Itävalta”. (http://www.johndclare.net/cold_war8.htm).

Pilakuvaa ei julkaista tekijänoikeudellisista syistä. Kuva on nähtävissä osoitteessa <https://urly.fi/1kZE>.

Dokumentti 3. Sähkösanoma kenraali Walter Bedell Smithiltä Yhdysvaltain presidentille. Tässä sähkösanomassa kenraali Smith kirjoittaa Yhdysvaltain presidentille käymästään keskustelusta generalissimus Stalinin kanssa. (http://www.trumanlibrary.org/whistlestop/study_collections/coldwar/documents/index.php?documentdate=1946-04-06&documentid=3-3&studycollectionid=&pagenumber=1).

HUIPPUSALAINEN

Ulkoministeriö, saapuva sähke.

5. huhtikuuta 1946

Hän puhuu herra Churchillin puheesta Fultonissa voimakkain sanankäntein, pitäen tätä epäystävällisenä tekona ja tarpeettomana hyökkäyksenä itseään ja Neuvostoliittoa kohtaan, jollaista, jos se olisi suunnattu Yhdysvaltoja kohtaan, ei olisi koskaan Venäjällä sallittu. Hän vihjasi tämän puheen ja monien vastaavien tapahtumien viittaavan selkeään neuvostovastaiseen suuntaukseen Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa. (– –)

”Venäjä”, hän sanoi, ”kuten viimeisten vuosien tapahtumat ovat osoittaneet, ei ole tyhmä, ja me osaamme erottaa ystävät mahdollisista vihollisista.” (– –)

Viitatessaan Presidentin esittämään kutsuun vierailla Yhdysvalloissa, hän totesi toivovansa voivansa vastata myöntävästi. Hän kuitenkin totesi : ”Ikä vaatii veronsa. Lääkäriini kieltävät minulta makustamisen, ja minua pidetään tiukalla ruokavaliolla. Kirjoitan presidentille, kiitän häntä ja selitän syyt siihen miksen voi saapua.”

Dokumentti 4. *Pravda*-lehdessä julkaistu lainaus Josif Stalinilta, 1946. Artikkelin ilmestyi Pravdassa pian brittiläisen poliitikko Winston Churchillin puheen jälkeen. (<https://www.marxists.org/reference/archive/stalin/works/1946/03/xo1.htm>).

Seuraavia olosuhteita ei tule unohtaa. Saksalaiset toteuttivat maahantunkeutumisensa Neuvostoliittoon Suomen, Puolan, Romanian, Bulgarian ja Unkarin kautta. Saksalaiset pystyivät toteuttamaan invaasiionsa näiden maiden kautta, koska näissä maissa oli tuolloin Neuvostoliitolle vihamieliset hallitukset.

...

Jotkut mahdollisesti haluavat unohtaa ne valtavat uhraukset joilla neuvostokansa varmisti Euroopan vapauttamisen Hitlerin ikeestä. Mutta Neuvostoliitto ei voi niitä unohtaa. Joten voiko tulla yllätyksenä, että Neuvostoliitto, huolestuneena turvallisuudestaan tulevaisuudessa, pyrkii varmistamaan, että näissä maissa olisi Neuvostoliitolle lojaalit hallitukset? Kuinka kukaan, joka on järjissään, voisi kuvata näitä Neuvostoliiton rauhantahtoisia pyrkimyksiä laajentumishalusena toimintana?